

Bet. o. lovf. vedr. arbejdsløshedsforsikring m.v.

Til lovforslag nr. L 125. Betænkning afgivet af Arbejdsmarkedsudvalget den 10. december 1998

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. og lov om seniorydelse

(Efterlønsbevis, medlemsbidrag)

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til arbejdsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Dansk Fibromyalgi Forening,
Dansk Forfatterforening,
LO, Slagelse,
SiD, Sønderjylland,
Specialarbejderforbundet i Danmark og
Westh, Mogens A., Klampenborg.

Der er af arbejdsministeren og af et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Venstres, Det Konservative Folkepartis, Centrum-Demokraternes, Det Radikale Venstres og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af arbejdsministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Lovforslaget rummer første del af finanslovsaftalens afsnit om »Den moderne efterløn«, som det hedder i Arbejdsministeriets sprogbrug.

Lovforslaget indeholder det såkaldte efterlønsgarantibevis, som gælder, indtil andet vedtages, og de nye a-kassekontingent-satser.

A-kasse-kontingentet, som i dag er på 3.996 kr. om året, er i år 2001 på 3.312 kr. alene for dagpengeforsikring og 3.864 kr. for efterlønsbidrag. I alt: 7.179 kr.

A-kassekontingent, som i dag for efterlønsmodtagere på trin 1 er 1.998 kr. og på trin 2 er 999 kr., stiger for alle efterlønsmodtagere til 3.312 kr.

Tidligere udgjorde bidraget for efterlønsmodtagere $\frac{1}{2}$ (100 pct.-sats) og $\frac{1}{4}$ (82 pct.-sats) af a-kasse-kontingent. Da fremtidens sats bliver 91 pct., burde a-kasse-kontingentet for efterlønsmodtagere være 2.656 kr. (37 pct. af 7.179 kr.), hvis det relative forhold a-kasse-kontingenterne imellem skulle opretholdes.

Socialistisk Folkeparti er imod, at der gennemføres en forhøjelse af a-kasse-kontingentet, da det er socialt urimeligt, at alle uanset indtægt skal bidrage i samme omfang.

Men ud over kontingentstigningen er det yderst problematisk, at efterlønsbidraget er særskilt - at efterlønnen er privatiseret. Det kan betyde, at de mennesker, der ikke tror, de får brug for ordningen, ikke bidrager solidarisk, og at de mennesker, der har en dårlig økonomi, ikke har råd til at betale bidraget. Det vil gøre ordningen meget skrøbelig. Derudover opstår der et socialt problem, når nogen af økonomiske grunde er udenfor. Derfor kan den del af aftalen i virkeligheden blive grundlaget for, at den solidariske efterlønsordning reelt afvikles.

Socialistisk Folkeparti er tilhænger af forandringer i efterlønnen. Men det er noget helt andet end de forringelser af efterlønnen og den

ødelæggelse af de solidariske elementer i efterlønnen, som dette lovforslag indebærer og bebudede forslag lægger op til.

Hovedproblemet med de ændringer, som regeringen har aftalt med de fire borgerlige partier, er, at de fjerner mange af de solidariske elementer i efterlønsordningen, og at de gør det ringere for mange, som har brug for efterlønnen.

Socialistisk Folkeparti ønsker en mere fleksibel efterlønsordning. Men det, som regeringen med dette forslag og andre forslag lægger op til, præmierer i urimelig grad dem, der vil tjene mange penge ved siden af efterlønnen, idet efterlønsmodtageren må arbejde ubegrænset ved siden af, men med en modregning på 68 kr. pr. arbejdstime. Tidligere måtte man kun arbejde 200 timer ved siden af, men til gengæld uden modregning. Den bebudede nye ordning er derfor en forringelse for dem, der gerne vil arbejde i begrænset omfang ved siden af, men er til stor fordel for dem, der vil arbejde meget ved siden af. Dvs. et eksempel på det modsatte af solidaritet.

Socialistisk Folkeparti er tilhænger af langt større fleksibilitet med et bundfradrag før modregning på 30.000 kr. og med et loft over, hvor meget man kan tjene ved siden af og samtidig få efterløn. Det ville være til gavn for SiD'eren, der gerne vil have en mindre biindtægt, og ville samtidig løse problemerne for de efterlønsmodtagere, der ved siden af gerne vil skrive en bog, fiske eller lave frivilligt arbejde - noget finanslovsaftalens »moderne efterløn« ikke tager højde for.

Socialistisk Folkeparti er enig i, at der skal ske modregning i kapitalpension ligesom i løbende pensionsudbetaling. Men Socialistisk Folkeparti ønsker et bundfradrag, der er større end det, regeringen har aftalt med sine forligspartnere. Til gengæld kunne modregningsprocenten være højere.

Socialistisk Folkeparti er imod de mange solidariske elementer i »den moderne efterløn«, som urimeligt favoriserer dem, der har kræfter til og mulighed for at udskyde efterlønnen, og som indebærer, at man kan få 100 pct. dagpengesats og ikke kun 91 pct., hvis man kan holde ud, til man runder 62 år, at man ikke får modregning i kapitalpension, hvis man kan holde ud, til man runder de 62, og at man får udbetalt en skattepræmie på 100.000 kr., hvis man kan holde ud og arbejder i mindst 30 timer om ugen, til man er 65 år.

Man kan således hente mange penge, hvis man har kræfter til at holde ud og har et arbejde, og der er mange penge at gå glip af for dem, der som 60-årige må holde op på grund af nedslidning.

Derfor indstiller Socialistisk Folkeparti lovforslaget til forkastelse. Socialistisk Folkeparti vil hverken stemme for eller imod de stillede ændringsforslag, uanset at enkelte forslag gør lovforslaget lidt mindre brutalt. Socialistisk Folkeparti har hverken lod eller del i lovforslaget, og ændringsforslagene indebærer kun småændringer.

Et *andet mindretal* (Dansk Folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling, men kan stemme for de af mindretallet stillede ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* (Enhedslistens medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet kan dog stemme for de af et mindretal stillede ændringsforslag.

Enhedslisten kan for det første ikke stemme for en lovgivning, som indebærer en forsikringspræmie, uden på forhånd at kende en bebudet efterfølgende lovgivning, der skal indeholde forsikringsbetingelserne. Folketinget skal reelt behandle lovforslag, der endnu ikke er fremsat. Det kan Enhedslisten ikke acceptere.

For det andet opfatter Enhedslisten denne lov som begyndelsen til en privatisering af efterlønnen, hvilket Enhedslisten er stærk modstander af. Arbejdsløshedsforsikring er og skal være en kollektiv forsikring, fordi ledighed er et fælles ansvar. Det er ikke spor anderledes, når det gælder efterløn. De veluddannede og velstillede, som har et godt og spændende job og alligevel regner med at blive på arbejdsmarkedet, behøver ikke længere betale til de nedslidte. De kan vælge bidraget fra.

De langtidsarbejdsløse eller de, som på anden måde kommer ud for sociale begivenheder, kan føle sig fristet til at spare bidraget for at få en stram økonomi til at hænge sammen, og fordi det alligevel er uoverskueligt at se så langt ud i fremtiden.

At gøre efterlønnen individuel er efter Enhedslistens mening det samme som at skyde ordningen i sænk. Det er at sløjfe solidariteten med de svageste på arbejdsmarkedet.

Hertil kommer, at der er en berettiget usikkerhed om, hvorvidt man vil kunne blive modregnet i sin opsparede efterlønskonto, hvis man mister

dagpengeretten og ryger på bistandshjælp. Det er uklart, fordi finansministeren ikke har afklaret, om der er tale om et særtilfælde, der kræver adskillige ændringer i serviceloven, eller om det dækker over, at man ikke tænker sig, at sådanne personer skal have kontingentet tilbagebetalt.

Enhedslisten vil protestere imod, at Folketinget reelt behandler komplekst lovstof ved at jakske det igennem i løsrævne dele og på baggrund af (ofte modstridende) presseforlydender.

Med de seneste ændringsforslag, hvorefter kontingentindbetalingen er udskudt til 1. april, mens resten af lovforslaget træder i kraft 1. januar, er det blevet endnu mere uoverskueligt. Enhedslisten skal dog tilføje, at man er indstillet på at støtte de af arbejdsministeren stillede ændringsforslag om en udskydelse til 1. april 1999, såfremt ændringsforslagene om en udskydelse af lovens ikrafttræden til den 1. juli 1999 forkastes.

Enhedslisten ønsker lovforslaget til fornyet udvalgsbehandling mellem 2. og 3. behandling med henblik på yderligere afklaring af lovforslagets konsekvenser.

Ændringsforslag

Til § 1

Af et *mindretal* (DF), tiltrådt af et *mindretal* (EL):

1) I den under nr. 3 foreslåede affattelse af § 75 b, stk. 2, 3. pkt., ændres »1. januar« til: »1. juli«.

Af *arbejdsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (S, V, KF, CD, RV og KRF):

2) Den under nr. 3 foreslåede affattelse af § 75 b, stk. 2, 3. pkt., affattes således:

»For medlemmer født før den 1. april 1959 skal efterlønsbidraget være indbetalt fra den 1. april 1999, jf. dog § 77, stk. 5.«

3) I det under nr. 4 foreslåede § 75 b, stk. 5, ændres »§ 62« til: »§ 62, stk. 1, nr. 1«.

4) I den under nr. 5 foreslåede ændring af § 75 b, stk. 7, der bliver stk. 9, ændres »§ 62« til: »§ 62, stk. 1, nr. 1«.

5) Efter nr. 8 indsættes som nyt nummer:
»01. I § 76, stk. 1, 5. pkt., ændres »§ 52 c, stk. 2« til: »§ 52 a, stk. 3, 2. pkt.«

6) I den under nr. 10 foreslåede affattelse af § 77, stk. 4, 2. pkt., ændres »5,5 gange dagpengenes størrelse i 2000« til: »6 gange dagpengenes størrelse i 2000«.

7) I den under nr. 10 foreslåede affattelse af § 77, stk. 5, indsættes som nr. 5:

»5) Medlemmer under 35 år.«

Til § 2

Af et *mindretal* (DF), tiltrådt af et *mindretal* (EL):

8) I det under nr. 2 foreslåede § 2, stk. 2, ændres »1. januar 1999« til: »1. juli 1999«.

Af *arbejdsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (S, V, KF, CD, RV og KRF):

9) Det under nr. 2 foreslåede § 2, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. For medlemmer født før den 1. april 1959 skal efterlønsbidraget være indbetalt fra den 1. april 1999, jf. dog § 77, stk. 5, nr. 4, i lov om arbejdsløshedsforsikring m.v.«

Til § 3

Af et *mindretal* (DF), tiltrådt af et *mindretal* (EL):

10) Datoen »1. januar« ændres til: »1. juli«.

Af *arbejdsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (S, V, KF, CD, RV og KRF):

11) Paragraffen affattes således:

»§ 3

Loven træder i kraft den 1. januar 1999. § 1, nr. 1, 3 og 9-11, og § 2 træder dog først i kraft den 1. april 1999.«

Bemærkninger

Til nr. 1, 8 og 10

Ændringsforslagene indebærer, at lovforslaget først træder i kraft den 1. juli 1999.

Til nr 2-7, 9 og 11

Ændringsforslagene er en konsekvens af beslutningen om at udskyde ikrafttrædelsesdatoen til 1. april 1999 for den del af lovforslaget, der

vedrører de nye kontingentregler for arbejdsløshedsforsikring og efterløn. Forslagene er en del af aftalen om finansloven for 1999 mellem regeringen, Venstre, Det Konservative Folkeparti, Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkeparti.

Ad nr. 2

De foreslåede ændringer betyder, at der først fra den 1. april 1999 stilles krav om indbetaling af efterlønsbidrag. Endvidere præciseres det, at de særlige fritagelsesregler for betaling af efterlønsbidrag i lovforslagets § 1, nr. 10, om affattelsen af § 77, stk. 5, også finder anvendelse på denne gruppe.

Ad nr. 3 og 4

Ved de foreslåede ændringer præciseres det i overensstemmelse med finanslovsaftalen, at efterlønsbeviset alene sikrer ret til efterløn for medlemmer, som ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet, når dette skyldes sygdom.

Ligeledes præciseres det, at et medlem, der genindtræder i efterlønsordningen, kun kan genindtræde, hvis den manglende rådighed skyldes sygdom.

Ad nr. 5

I lovforslaget er det i de almindelige bemærkninger anført, at dele af forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. (Udvidet ungeindsats, afkortning af dagpengeperioden, fremrykning af aktivperioden m.v.) (L 32) overflyttes til nærværende lovforslag af tekniske og samordningsmæssige grunde. Det forventes, at L 32 træder i kraft den 1. januar 1999.

Dette medfører, at den foreslåede udskydelse af ikrafttrædelsesdatoen i nærværende lovforslag til den 1. april 1999 gør det nødvendigt, at der konsekvensrettes i den gældende lovs § 76, stk. 1, 5. pkt., om kontingentbetaling for unge under 25 år, for tidsrummet 1. januar til 1. april 1999. Fra den 1. april 1999 gælder bestemmelsen i § 77, stk. 3, nr. 1, som foreslået i § 1, nr. 10.

Ad nr. 6

Udskydelsen af ikrafttrædelsen af de nye bidragssatser til den 1. april 1999 medfører et provenutab for staten i 1999 på omkring 0,4 mia. kr., således at provenuet i 1999 nu anslås til 1,3 mia. kr.

Det foreslås derfor, at bidragssatsen for efterlønnen i år 2000 forhøjes fra 5,5 gange dagpen-

genes størrelse til 6 gange dagpengenes størrelse, hvilket skønnes at give et merprovenu på omkring 0,4 mia. kr. Det betyder, at det skønnede provenu for år 2000 nu anslås til 3,4 mia. kr. Det bemærkes, at forudsætningen om, hvor mange der vil betale det særlige efterlønsbidrag, er uændret, jf. lovforslagets økonomiske konsekvenser.

Ad nr. 7

Det foreslås præciseret, at medlemmer under 35 år ikke skal indbetale bidrag til efterlønsordningen.

Det fremgår af lovforslagets § 1, nr. 10, om § 77, stk. 4, at bidraget til efterlønsordningen opkræves af alle medlemmer, jf. dog stk. 5, som ikke skriftligt har tilkendegivet, at de ønsker at fravælge bidraget.

Det er endvidere anført i bemærkningerne til § 1, nr. 10, ad § 77, stk. 1-5, at dette navnlig vil være relevant for unge medlemmer. Det foreslås derfor, at det sikres, at ingen medlemmer under 35 år i en årrække indbetaler efterlønsbidrag, som ikke kan medregnes til opfyldelse af anciennitetskravet.

Det bemærkes, at der senere vil blive fremsat lovforslag om indførelse af en ny fleksibel efterlønsordning, herunder at det nuværende anciennitetskrav på 20 år inden for de sidste 25 år hæves til 25 år inden for de sidste 30 år. Som følge heraf vil aldersgrænsen i den foreslåede § 77, stk. 5, nr. 5, samtidig blive foreslået ændret tilsvarende, det vil sige fra 35 til 30 år.

Medlemmerne vil ved det fyldte 35. år blive omfattet af lovforslagets hovedregel om, at efterlønsbidraget automatisk opkræves af alle medlemmer, som ikke skriftligt tilkendegiver, at de ønsker at fravælge bidraget, jf. lovforslagets § 1, nr. 10, om § 77, stk. 4. Det forudsættes, at arbejdsløsheds-kassen i forbindelse med opkrævningen af efterlønsbidraget vejleder medlemmerne om muligheden for at fravælge efterlønsbidraget, samt om konsekvenserne heraf.

Ad nr. 9

Forslaget er en konsekvensændring af, at ikrafttrædelsesdatoen udskydes til den 1. april 1999.

Samtidig præciseres det, at den særlige fritagelsesregel for betaling af efterlønsbidrag i lovforslagets § 1, nr. 10, om affattelsen af § 77, stk. 5, nr. 4, også finder anvendelse på denne gruppe.

Ad nr. 11

Det foreslås, at ikrafttrædelsesdatoen som udgangspunkt fastsættes til den 1. januar 1999, dog

således at de nye regler om medlemsbidrag først træder i kraft den 1. april 1999.

Carsten Hansen (S) Poul Erik Dyrlund (S) fmd. Bjarne Laustsen (S)

Anne-Marie Meldgaard (S) Ole Vagn Christensen (S) Ole Sohn (SF) nfm.

Susanne Clemensen (CD) Anders Samuelsen (RV) Jette Gottlieb (EL) Charlotte Antonsen (V)

Eva Kjer Hansen (V) Ulla Tørnæs (V) Jens Vibjerg (V) Knud Erik Kirkegaard (KF)

Bendt Bendtsen (KF) Mogens Andreasen (DF) Ole M. Nielsen (KRF)

Fremskridtspartiet havde ikke medlemmer i udvalget.